

POPIS AKTIVIT

12. Evropský kongres lesní pedagogiky

2017

Market of Activities
12. Evropský kongres lesní pedagogiky 2017
Lesní pedagogika – dobrodružství mezi komunikací a vzděláváním
3.-6. října 2017
Sněžné-Milovy, Česká republika

Překlad brožury Market of Activities, 12th European Forest Pedagogics Congress, který vydal Ústav pro hospodářskou úpravu lesů ČR jako materiál z programu Market of Activities na 12. Evropském kongresu lesní pedagogiky konaném ve dnech 3.-6. října 2017 ve Sněžném-Milovech v České republice. Více informací o kongresu na: <https://www.lesnipedagogika.cz/home>.

Obsah:

Kde je netopýr?, Andreja Senegačnik.....	2
Stopy zvěře, Elke Sobota-Baisch	3
Udělejme si dřevěnou lavičku, Stanislav Polák.....	5
Tři dimenze ESD, Dirk Schmechel	6
Sběr šišek jako zdroj reprodukčního materiálu lesních dřevin, Radim Klíma.....	7
Lidský fotoaparát, Zsuzsanna Fajkuszné Bodrogi	8
Jak překonat lesní past?, Igor Vizslai	9

Název:	Kde je netopýr?
Autor/Zdroj:	Andreja Senegačnik
Lektor:	Andreja Senegačnik, Ústav Slovenské republiky pro ochranu přírody, Regionální celek Maribor, andreja.senegacnik@zrsvn.si
Cíl:	<ul style="list-style-type: none"> – Najít vypravěče, který nám bude vyprávět příběh o starých stromech a o tom, čím přispívají k ochraně přírody – Vyzdvihnout význam uchování starých a hnilobou napadených stromů pro biologickou rozmanitost – Vzbudit v návštěvnicích, zejména v dětech, zájem o udržování přírodního dědictví lesů
Počet účastníků:	10
Trvání:	20 min
Věková skupina:	5+ (školka, první stupeň základní školy)
Roční období:	celoročně
Vybavení/materiál:	Dřevěné děrovací kleště, černý kreslicí papír, lepidlo, oči z plastu, nůžky
Popis činnosti:	Každý návštěvník si vyrobí svého vlastního netopýra z recyklovaných materiálů. Diskuze.
Poznámky:	<p>Vytvořte malého interpreta, který bude vyprávět příběh o starých stromech a o tom, čím přispívají k ochraně přírody!</p> <p>Staré a hnilobou postižené stromy jsou domovem mnoha lesních živočichů. A samozřejmě také lesních skřítků! Ti velmi pozorně sledují každý krok a upozorňují na pravidla chování v lese i na všechno to, čím se pyšní chráněné lesy. Nedávno se však objevil někdo, kdo těmto mytologickým postavám přišel na pomoc. Netopýři přebývající ve starých a hnilobou napadených stromech se sami nazvali lichotivým jménem jako "vykladači lesa".</p>

Název:	Stopy zvěře
Autor/Zdroj:	Waldschulen Jibw e.V.
Lektor:	Elke Sobota-Baisch, Lesnická škola Spandau, Berlin, Mládež v berlínských lesích (Jugend in Berliner Wäldern (JIBW) e. V., waldschule-spandau@jibw.de)
Cíl:	<ul style="list-style-type: none"> – Nalézt odpovídající páry (zvířat a jejich znaků) – Zahájit komunikaci o lesních bytostech, jejich životních způsobech a jejich významu pro lesní ekosystém – Zahájit komunikaci o osobních zkušenostech, nechat děti mluvit o jejich vlastních zážitcích, v případě účastníků z různých zemí také o jejich rozdílných domovských zemích s jinou zvěří
Počet účastníků:	2-30
Trvání:	15-30 min
Věková skupina:	5+
Roční období:	celoročně
Vybavení/materiál:	Laminované obrázkové karty, minimálně 8 párů (stopy nebo znaky zvířat, mláďata zvířat, zvuky, ...), dodatečná výbava: fixa a blok, voděodolné pero nebo zvýrazňovač
Popis činnosti:	<p>Potřebujete dostatečně velký plochý prostor (10x10m), venku nebo v budově. Zamíchané karty se položí na plochu potíštěnou stranou dolů. Hráči rozhodnou, zda budou karty uspořádány ve čtverci nebo nepravidelně. Důležité je, aby se mezi nimi dalo chodit. Hráči se rozestaví kolem karet. Sami můžete rozhodnout, kdo začne. Hra postupuje ve směru hodinových ručiček.</p> <p>Obvykle každý hráč nyní odkryje dvě karty. Pokud se tyto karty k sobě nehodí, ponechají se na stejném místě, avšak zase otočené zpět. Pokud hráč odkryl dvě karty, které se k sobě hodí, vyhrál tyto karty a může si je ponechat.</p> <p>Pro pozměnění charakteru hry může každý hráč odkrýt nyní pouze jedinou kartu. Společně se určuje, co je na obrázku vidět. Další hráč se pokusí najít správnou kartu do páru. Můžete také jeden druhému v průběhu hry pomáhat. Jakmile je nějaký pár nalezen, nechte jej na místě obrázkem nahoru anebo jej ze hry odejměte.</p> <p>Nyní už hra není soutěží, ale do popředí se dostává obsah a komunikace. Odkryté karty by měly být ponechány takto položené dostatečně dlouho, aby si každý mohl obrázek prohlédnout, než jsou opět otočeny zpět. Pozice karet by se neměla měnit. Hra končí v okamžiku, kdy byl odebrán poslední pár karet.</p>

Poznámky:	<p>Jedná se o velmi speciální paměťovou hru, kterou si účastníci snadno mohou zahrát i doma. Tato aktivita je vynikající úvodní činností pro překonání počátečního ostychu (icebreaker) na počátku dne v lese a je možno jí využít pro všechny věkové kategorie i všechny úrovně fyzické zdatnosti či znalostí skupiny návštěvníků. Rádi jí také využíváme při návštěvách uvítacích tříd, což je název nových tříd pro běžence v německém školském systému.</p> <p>Tato paměťová hra představuje živočichy našich místních lesů a jejich specifické stopy (a volání). Je to vhodný způsob, jak začít komunikovat o lesních bytostech, jejich způsobech života, jejich významu pro lesní ekosystém a také o osobních zkušenostech, a jak nechat děti mluvit o jejich vlastních zážitcích, v tomto případě i o jejich různých domovských zemích a rozdílné lesní zvířené. Hra je velmi flexibilní a je snadné do ní přidat zvířata z jiných zemí, aby se hosté snadněji zapojili. Je také jedinečnou příležitostí jak sdílet naše rozdílné jazyky, každý se může aktivně zúčastnit přidáním vlastních slov či frází (starší děti nebo dospělí) a ukázat svou schopnost napodobit zvuky zvířat.</p> <p>Použití hlasů zvířat – autentických (TING – Stift) i námi imitovaných – nám říká hodně o jejich náladě a poskytuje hodně zábavy. Protože se zúčastnit může každý, posiluje tato hra v dětech pocit příslušnosti ke skupině a jejich sebedůvěru. V závislosti na počtu účastníků a jejich znalostech lze tuto paměťovou hru hrát společně jako tým anebo ve skupinkách.</p> <p>Na našem kongresu jsem představila něco mezi 20 a 26 páry; obvykle však nehraji více než s 15 páry, aby se ve větších skupinách udržela pozornost a soustředěnost. V naší hře máme výběr souvisejících karet např. zajíc-zaječí trus, stopy, mládě zajíce. Vzhledem k této rozmanitosti můžeme tuto paměťovou hru přizpůsobit věku i předchozím znalostem účastníků.</p>
------------------	--

Zvíře	Obydlí zvířete	Stopa	Trus	Mláděta	Požerky	Oblast rozšíření	Označení revíru	Další
mravenec	mraveniště							
motýl				housenka				
pavouk	pavučina							
had								hadí kůže
jezevec		stopa (otisk)						
bobr					strom			
liška			x					
zajíc		stopa ve sněhu						
myši					okousané oříšky			
srnec							x	
divoké prase								kaliště
vlk								vlčí vytlí
havran								hlas
kukačka na jaře						trasa letu		
husa				vejce				

Název:	Udělejme si dřevěnou lavičku!
Autor/Zdroj:	Nadace dřevo pro život (Wood For Life Foundation)
Lektor:	Stanislav Polák, Nadace dřevo pro život, nadace@drevoprozivot.cz
Cíl:	<ul style="list-style-type: none"> – Ukázat les v sociálně-ekonomických souvislostech, – Zvýšit prestiž lesnických a dřevařských odvětví, – Pomoci dětem k získání lepšího vztahu k naší krajině a přírodě, – Poukázat na dřevo jako na obnovitelný materiál – Ukázat dětem, že se jim práce s dřevem může líbit – Rozvíjet v dětech úctu k práci lesníků
Počet účastníků:	10-20
Trvání:	15-20 min
Věková skupina:	10 let
Roční období:	Jaro, léto, podzim
Vybavení/materiál:	Manuál, speciální dřevěné části pro konstrukci lavičky, vyrobené speciálně pro tento projekt firmou Stora Enso, šablony s vyznačenými body, kde by měly děti umístit hřebíky a šrouby, základní nářadí
Popis činnosti:	Účastníci se rozdělí do dvou skupin. Každá skupina vyrobí jednu část dřevěné lavičky. Účastníci musí spolupracovat při nalezení správných částí, nářadí a šablon pro konstrukci jejich části lavičky. Po sestavení každé z částí zvlášť, začínají obě skupiny pracovat společně. Všichni musí spolupracovat na dokončení dřevěné lavičky smontováním obou částí dohromady. Nakonec si mohou tuto vlastnoručně vyrobenou dřevěnou lavičku vzít do své školy a použít ji pro vlastní potřebu.
Poznámky:	Účastníci obvykle také ve škole lavičky ozdobí a zpětnou vazbou je, že tyto vlastnoručně vyrobené lavičky jsou obvykle kusem školního nábytku, který je nejvíce ochraňován. V rámci této aktivity mají děti možnost vidět, kolik energie stojí výroba jediného kusu dřevěného nábytku. To je způsob, jak rozvíjet úctu k našemu okolí a k věcem okolo nás.

Název:	Tři dimenze ESD
Autor/Zdroj:	Dirk Schmechel
Lektor:	Dirk Schmechel, Bavorský státní ústav lesnictví, Dirk.Schmechel@lwf.bayern.de
Cíl:	– Otevřít diskuzi o tom, jak různé služby/produkty podporují různé dimenze (jednu, dvě nebo všechny tři) udržitelnosti
Počet účastníků:	10-20
Trvání:	20+ min
Věková skupina:	všechny
Roční období:	celoročně
Vybavení/materiál:	Šišky modřínu s lesními produkty, 3 krátké provazy
Popis činnosti:	<p>Každý účastník obdrží modřínovou šišku s malým kouskem papíru označujícím nějaký lesní produkt. Poté musí každý vložit tuto šišku (produkt) do diagramu (utvořeného ze tří provazů uspořádaných v kruzích), znázorňujícího různé dimenze udržitelnosti v lese (ekologické, ekonomické a společensko-kulturní – přičemž je každý kruh z provazu označen názvem jednoho z těchto tří rozměrů).</p> <p>Každý účastník by se měl rozhodnout sám o tom, kam uloží svoji šišku, je však dovoleno o tom diskutovat s ostatními!</p> <p>Účastníci budou překvapeni, kolik různých aspektů udržitelnosti se k lesům, lesnictví či lesním produktům vztahuje. Může být rovněž zajímavé vyslechnout informace o významu různých služeb lesních ekosystémů v různých zemích, z nichž účastníci pocházejí.</p>
Poznámky:	Seznam možných produktů/služeb: nábytek, dřevní štěpka, palivové dříví, papír, dřevo, prkna, med z jedle, zvěřina, houby, brusinky, pryskyřice, dříví, hudební nástroje, dřevěné hračky, čistý a svěží vzduch, protierozní ochrana, pitná voda, ochrana klimatu, ochrana proti hluku, biologická rozmanitost, vzácné druhy, ochrana proti povodním, prevence lavin, klid, rekreace, vzdělávání, ochrana půd, sruby/stavby z dřevěných panelů ... najděte další!
Název:	Sběr šišek jako zdroj reprodukčního materiálu lesních dřevin

Autor/Zdroj:	Radim Klíma
Lektor:	Radim Klíma, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Bradýs nad Labem , klima.radim@uhul.cz
Cíl:	– Seznámit děti s problematikou související se sběrem reprodukčního materiálu lesních dřevin a jeho významem pro opětovné zalesňování
Počet účastníků:	10-30
Trvání:	15-20 min
Věková skupina:	9+
Roční období:	celoročně
Vybavení/materiál:	Smrkové nebo borové šišky (podle počtu účastníků), provaz v délce 1–1,5 m, osvědčení (certifikáty), obrázek sběrače (pro demonstraci)
Popis aktivity:	Účastníci budou dotazováni, který strom/y v lesním porostu by měly být vybrány ke sběru semen a proč. Poté se skupina účastníků rozdělí na dvě – sběrače a lesníky. Okolo vybraného stromu se upevní provaz takovým způsobem, který umožní jej držet v ruce. Každý lesník dostane jednu šišku. Praváci budou přidržovat provaz pravou rukou a šiškou budou házet levou rukou ve zvoleném směru. Leváci to budou dělat obráceně. Pak se každý lesník postaví nad svoji šišku. Následně vytvoří sběrači živý řetěz tak, že se uchopí vzájemně za ruce. Tento řetěz symbolizuje bezpečnostní lano, které sběrači používají v korunách stromů. První sběrač v řetězci musí držet provaz na stromě a poslední sběrač v řetězci se musí snažit posbírat co největší počet šišek. Řetězec se nesmí přerušit, na což dohlížejí lesníci. Aktivita končí při přerušení živého řetězce, anebo když byly posbírány všechny šišky v jeho dosahu. Je možno zdůraznit, že šišky, které nemohou být sebrány vzhledem k omezené délce živého řetězu (bezpečnostního lana), jsou významné pro přirozenou obnovu lesa. Následně si skupinky vymění své úlohy. Na konci každá skupinka obdrží osvědčení (certifikát) o původu s uvedeným množstvím sebraného reprodukčního materiálu. Tento certifikát slouží jako „rodný list“ semenného materiálu.
Poznámky:	
Název:	Lidský fotoaparát

Autor/Zdroj:	Lesnická škola-Mecsek, Maďarsko, Rita Adorján
Lektor:	Zsuzsanna Fajkuszné Bodrogi, bodrogizs@vadex.hu
Cíl:	– Pozorování přírody
Počet účastníků:	15-20
Trvání:	20 min
Věková skupina:	6-12 let
Roční období:	celoročně
Vybavení/materiál:	Kreslicí potřeby (různobarevné pastelky, kreslicí tabulky), papíry o velikosti pohlednice
Popis aktivity:	Účastníci si zvolí partnera; jeden z nich je pak fotoaparátem a druhý fotografem. Fotograf uchopí svého partnera, jehož oči jsou zavřené, za ramena a vede jej terénem. Jakmile fotograf najde nějaké pěkné místo, které je nějakým způsobem zajímavé (např. pěkný strom, květina atp.), oba se zastaví a fotoaparát otevře oči. Musí si místo důkladně prohlédnout i v podrobnostech a zapamatovat; pak opět zavře oči a v této aktivitě oba pokračují ještě dvakrát nebo třikrát. Poté se vrátí k počátečnímu bodu a účastníci si vymění úlohy (osoba, která byla kamerou, se stane nyní kameramanem) a provádějí tutéž aktivitu. Na konci dostanou papír a nějaké pastelky a namalují, co pozorovali. Tento papír je jako pohlednice, kterou si přinesou domů v upomínku na tento den.
Poznámky:	Je-li počet účastníků ve skupině lichý, pak se zúčastní i vedoucí hry tak, aby byl počet hráčů sudý.

Název:	Jak překonat lesní past?
Autor/Zdroj:	Igor Vizslai
Lektor:	Igor Vizslai, Lesy Slovenskej republiky, š.p., OZ Revúca, LS Jelšava, igor.vizslai@lesy.sk
Cíl:	<ul style="list-style-type: none"> – Překonat strach – Z procházky v lese učinit dobrodružný zážitek
Počet účastníků:	neomezený
Trvání:	10-15 min
Věková skupina:	všechny věkové kategorie
Roční období:	celoročně
Vybavení/materiál:	bizarní dětské hračky
Popis aktivity:	<p>Při této aktivitě je třeba být obeznámený s místními poměry, kde můžeme najít vhodné místo, které by mělo být na první pohled alespoň trochu strašidelné. My používáme 12 metrů dlouhý odvodňovací tunel, který se běžně umísťuje pod úroveň železniční trati. Tento tunel je zhruba 80 cm široký a 120 cm vysoký a i za dne je v něm málo světla. Vhodné jsou také tmavá místa, krátké rokle nebo úzké průchody mezi budovami. Pokud nejsme schopni najít něco podobného v sousedství, je možno použít umělý tunel používaný při tréninku psů v činnosti agility. Do tunelu je možno doplnit pryžové hračky např. ještěrku, měkkýše, pavouky apod. Před výletem je třeba děti upozornit na to, aby si kromě těch nejgrotesknějších anebo nejstrašidelnějších hraček vzali z domova i nějakého kladného hrdinu (Batmana, Spidermana apod.), který jim pomůže překonávat překážky. Tyto hračky je možno využít i v jiných aktivitách, ale konkrétně v této aktivitě hrají hlavní úlohu.</p> <p>Před započítím aktivity, která se může na první pohled zdát temná a tajuplná, se můžeme účastníků zeptat, jestli se v lese něčeho bojí. Pokud se bojí některých zvířat (nejobvykleji medvědů, vlků, hadů, hmyzu apod.), vysvětlíme způsobem přiměřeným věku účastníků, jak je třeba se v lese chovat tak, abychom se těchto zvířat nemuseli bát. Poté tato zvířata přirovnáme ke groteskní hračce, kterou si přinesli z domova. Ta není v žádném případě strašidelnější než jakékoli zvíře, které představuje. Zde můžete zopakovat, co hrozí v lese, a také jak jim předcházet. Následně je úkolem účastníků po jednom projít tunelem. Pokud mají z tohoto prostoru strach, mohou najít pomoc překonat tuto překážku u svého hrdiny, kterého si přinesli z domova.</p> <p>Poté co tuto překážku překonali všichni, kdo byli ochotni ji překonat, zpětnou vazbou je, jak se v tunelu cítili, zda jim jejich hrdina pomohl, jestli se stále ještě bojí lesa nebo zda jim les připadá strašidelný apod. Je také dobré je něčím malým odměnit, nějakou malou cenou, kterou si mohou odnést domů. A když se budou rodiče, prarodiče, sourozenci nebo přátelé ptát, odkud to mají, budou vyprávět o tomto zážitku, což jej učiní ještě více nezapomenutelným.</p>
Poznámky:	

**12th European
Forest Pedagogics
Congress 2017**

**Market of Activities
12. Evropský kongres lesní pedagogiky 2017**

Autoři: kolektiv autorů

Editor: Eliška Trnková

Překlad: BM Business Consultants, s.r.o.

Fotografie: Robert Doležal, Štěpánka Jouzová, Stanislava Postlová

Překlad brožury Market of Activities, 12th European Forest Pedagogics Congress, který vydal Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem jako materiál z programu Market of Activities na 12. Evropském kongresu lesní pedagogiky 2017, konaném ve dnech 3.-6. října 2017 ve Sněžném-Milovy, Česká republika. Více informací o kongresu naleznete na adrese: <https://www.lesnipedagogika.cz/cz/FPcongress>.

Vydal:

Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem
Nábřežní 1326
250 01 Brandýs nad Labem
Česká republika
v roce 2017

1. vydání

Tato brožura není určena k prodeji.

ISBN 978-80-88184-14-0

